VN2025-001740

rve juridisch bureau

Gemeente Amsterdam

DB

Hamervoordracht voor het DB Centrum van 11 februari 2025

Portefeuille: Regelgeving en Handhaving (4)
Besluiten op bezwaar (109)

Agendapunt: B3

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Herengracht 386; beslissen op bezwaren tegen een opgelegde last onder dwangsom (Ongegrond; contrair)

Het dagelijks bestuur Centrum besluit

In te stemmen met het contrair advies en het advies van de bezwaarschriftencommissie niet over te nemen:

- het besluit van 30 juli 2024 in stand te houden;
- het bezwaarschrift van de Stichting Grachtenhuis ongegrond te verklaren;
- het andere bezwaarschrift ongegrond te verklaren;
- het verzoek om vergoeding van de kosten van gemachtigde van een bezwaarmaker niet toe te kennen;
- het verzoek om vergoeding van de kosten van gemachtigde van de Stichting Grachtenhuis niet toe te kennen.

Kernboodschap

Het dagelijks bestuur besluit het besluit van 30 juli 2024 in stand te houden, het bezwaarschrift van de Stichting Grachtenhuis ongegrond te verklaren, het bezwaarschrift van de andere bezwaarmaker ongegrond te verklaren en het verzoek om vergoeding van de kosten van de gemachtigden van bezwaarmakers niet toe te kennen.

Bestuurlijke achtergrond

Het bestuur van stadsdeel Centrum heeft met het besluit van 30 juli 2024 de eerdere last onder dwangsom van 8 november 2023 ingetrokken en een aangepaste last opgelegd aan de Stichting Grachtenhuis betreffende het gebruik van de tuin aan de Herengracht 386 te Amsterdam.

Hiertegen hebben de Stichting Grachtenhuis en een omwonende bezwaarschriften ingediend.

Bestuurlijke prioriteit

n.v.t.

Wettelijke grondslag

De Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022 (bijlage 3, A12).

Op grond van deze verordening is het dagelijks bestuur gemandateerd om namens het college op bezwaarschriften te beslissen.

Onderbouwing besluit

Op 30 juli 2024 is namens het college een last onder dwangsom opgelegd aan de Stichting het Grachtenhuis (verder: Het Grachtenmuseum) om de tuin niet bedrijfsmatig te gebruiken. Met dat besluit is de eerdere last onder dwangsom van 8 november 2023 ingetrokken en is een aangepaste last opgelegd aan het Grachtenmuseum betreffende het gebruik van de tuin aan de Herengracht 386 te Amsterdam. De tuin mag wel gebruikt worden om er doorheen te lopen en de tuin te bezichtigen. Tevens mag de tuin privé door de eigenaar worden gebruikt onder een aantal strikt geformuleerde voorwaarden.

Tegen dit besluit hebben zowel Het Grachtenmuseum als een omwonende bezwaar ingediend. De bezwaarschriftencommissie van het Juridisch Bureau (JB) heeft op 4 november 2024 een advies afgegeven:

- het besluit van 30 juli 2024 te herroepen;
- het besluit van 8 november 2023 eveneens te herroepen;
- het bezwaarschrift van de Stichting Grachtenhuis ontvankelijk en ongegrond te verklaren;
- het bezwaarschrift van de omwonende, ontvankelijk en gegrond te verklaren;
- een nieuw besluit op handhaving te nemen met inachtneming van dit advies.

Het advies van de bezwaarschriftencommissie heeft tot een contrair advies geleid. R&D en VTH kunnen zich niet in dit advies van de bezwaarschriftencommissie vinden.

De bezwaarschriftencommissie heeft de volgende kernvragen uit de bezwaarschriften geformuleerd:

1. *Wie mogen de tuin gebruiken conform bestemmingsplan en hoe?*
2. *Is het gebruik van de tuin zoals dat sinds 2022 plaatsvindt conform de regels van het bestemmingsplan?*
3. *Is inbreuk op het recht van eigendom geoorloofd op grond van het bestuursrecht en is het gebruik van Krans voor privé doeleinden geoorloofd?*
4. *Wie is verantwoordelijk voor het gebruik van de tuin van het museum indien dit geschied buiten openingstijden (door de heer Krans)?*

De belangrijkste onderwerpen worden hieronder belicht.

<u>Standpunt bezwaarschriftencommissie</u>

Volgens bestendige jurisprudentie zouden de medewerkers van het hoofdgebouw de tuin mogen gebruiken voor bijvoorbeeld een lunch of pauze maar de functie van het hoofdgebouw mag niet voortgezet worden in de tuin wanneer dat bedrijfsmatig of commercieel is. Ook de eigenaar zou de tuin mogen gebruiken mits niet bedrijfsmatig of commercieel. De bezwaarschriftencommissie meent vervolgens dat in het gebruik van de tuin van het Grachtenmuseum een commercieel component zit. Het gebruik van de tuin door de bezoekers van het Grachtenhuis is daardoor niet overeenkomstig de bestendige jurisprudentie ten aanzien van bedrijfsmatig gebruik.

<u>Contrair advies</u>

In het hierop geformuleerd contrair advies wordt als eerst het volgende vermeld. Uitgangspunt voor de toetsing of een gebruiksvorm overeenkomstig het vigerend bestemmingsplan is, zijn de geldende planregels. In geval van het Grachtenmuseum wordt getoetst aan de gebruiksbepalingen van artikel 17.4 (‘Tuin-1’) van het bestemmingsplan ‘Westelijke binnenstad’.

Als leidraad bij de beantwoording van de vraag of een bepaald gebruik van de tuin overeenkomstig

het vigerend planologisch regime is, wordt gebruik gemaakt van de notitie "Gebruik (keur)tuinen" van 26 november 2009. Deze notitie is opgesteld naar aanleiding van klachten over het gebruik van bepaalde (keur)tuinen en de behoefte om duidelijk te krijgen wat wel en niet mag in tuinen in de binnenstad.

In deze notitie staat dat alle gebruik van tuinen anders dan als verkeersruimte, bedrijfsmatig gebruik is en dus niet is toegestaan.

In het geval van de tuin van het Grachtenmuseum is in de lijn van de notitie gehandeld door het gebruik van de tuin als verkeersruimte toe te staan. Uit de notitie blijkt onder meer dat: "Bijeenkomsten in de tuinen voor welke gelegenheid en onder welke noemer ook zijn niet toegestaan, er in en door lopen om de tuin te bezichtigen wel." Bezoekers van het museum mogen kort door de tuin lopen en kort op de bankjes zitten, als het gaat om mensen die slecht ter been zijn. De bankjes zijn tuinmeubilair. Dit is zo in de last onder dwangsom van 30 juli 2024 vastgelegd.

Geconcludeerd wordt in het advies van de commissie dat het gebruik van de tuin door de bezoekers van het Grachtenhuis niet overeenkomstig bestendige jurisprudentie ten aanzien van bedrijfsmatig gebruik is, omdat hier sprake is van uitoefening van een bedrijf, waarin een commercieel component zit. De commissie geeft vervolgens geen nadere onderbouwing wat het commercieel component precies is of welk gebruik van de tuin aan commercieel gebruik wordt gerelateerd. Het advies kent hierdoor een motiveringsgebrek en mist de nodige onderbouwing.

Ad.2 Is het gebruik van de tuin zoals dat sinds 2022 plaatsvindt conform de regels van het bestemmingsplan?

Stanpunt bezwaarschriftencommissie

De bezwaarschriftencommissie geeft aan dat de Notitie van 26 november 2009 nu nog steeds een bestendig gedragslijn is ten aanzien van het gebruik van tuinen in Centrum. Hieruit volgt volgens de bezwaarschriftencommissie dat het college ten aanzien van bedrijfsmatig gebruik, alle gebruik dat niet overeenkomstig verkeersruimte, wordt gebruikt als bedrijfsmatig aanmerkt. Hiermee is, aldus de bezwaarschriftencommissie een ruimtelijke definitie gegeven ten aanzien van wat onder verkeersruimte wordt verstaan.

De bezwaarschriftencommissie concludeert vervolgens dat aan de hand van de genoemde Notitie en de juristprudentie zoals genoemd in Ad.1, in onderhavig geval geen sprake kan zijn van twee museumgebouwen die middels een binnentuin onderling verbonden zijn. Het bezoek van bezoekers van het Grachtenmuseum naar de tuin, zijnde een keurtuin, is een doel op zich en valt niet op te vatten als een verkeersdoel en waardoor de tuin geen onderdeel is van een verkeersruimte.

Contrair advies

In het contrair advies wordt het standpunt ingenomen dat het gebruik van de tuin niet in strijd is met de planregels van het bestemmingsplan. Opnieuw wordt verwezen naar de Notitie "Gebruik (keur)tuinen" van 26 november 2009, tezamen met de ontwikkelde jurisprudentie. Zowel de Notitie als de jurisprudentie dienen als leidraad bij de beantwoording van de vraag of een bepaald gebruik van de tuin overeenkomstig het vigerend planologisch regime is.

De bezwaarschriftencommissie trekt de niet nader onderbouwde conclusie dat enkel sprake kan zijn van een verkeersruimte als van het ene museumgebouw naar het andere wordt gelopen. Niet wordt toegelicht hoe deze beperkte conclusie zich verhoudt tot de omschrijving van de verkeersruimte in de Notitie:

"Met dit criterium is het gebruik goed te regelen, ook bijvoorbeeld het gebruik van de tuin door de stijlkamermusea aan de grachten. Bijeenkomsten in de tuinen voor welke gelegenheid en onder welke noemer ook zijn niet toegestaan, er in en door lopen om de tuin te bezichtigen wel."

"Met de uitleg van het begrip bedrijfsmatig is een duidelijk criterium gegeven voor het toegestane gebruik van tuinen. Zolang en voor zover tuinen bij niet-woonfuncties in de hoofdbebouwing worden gebruikt als verkeersruimte, dus om door(heen) te lopen, is er niets aan de hand. Dat mag, dat valt onder het normale gebruik van de tuin. Al het andere, ruimere gebruik is niet toegestaan."

De stelling van de bezwaarschriftencommissie moet zo worden gelezen dat er enkel sprake is van een normaal en planologisch toegestaan gebruik van de tuin als men van A naar B loopt. Hieruit volgt dat een rondje tuin bij een museum direct bedrijfsmatig gebruik impliceert. Deze interpretatie kan niet worden gevolgd. Zowel uit de planregels als de notitie en de jurisprudentie blijkt niet dat een verkeersdoel een vereiste is voor het bepalen of al dan niet sprake is van een verkeersruimte ingevolge de gebruiksbepalingen van de bestemming tuin.

Stanpunt bezwaarschriftencommissie

De bezwaarschriftencommissie stelt dat door het Grachtenmuseum wordt geadverteerd dat bezoekers bij hun bezoek aan het Grachtenhuis ook de toegang tot de tuin wordt gegeven, waarvoor dan ook entreegelden geheven worden. Daarmee is het gebruik door bezoekers van het museum dan ook de voortzetting van de uitoefening van het bedrijf -wat hier de exploitatie van een museum is-..."

Contrair advies

Op de website van het Grachtenmuseum wordt op een zelfstandige pagina naar de aanwezigheid van een stiltetuin gewezen. Onder meer wordt vermeld dat op dit moment de stiltetuin wegens weersomstandigheden gesloten is. "Als het weer het toelaat, is de tuin geopend voor bezoekers met een toegangsticket voor het museum. De tuin is ook open tijdens de Open Tuinen Dagen in het derde weekend van juni".

Hieruit kan worden opgemaakt dat de tuin voor een deel van het jaar niet toegankelijk is. Verder blijkt uit de beschikbare informatie van de website niet dat voor de tuin entree wordt geheven of dat voor bezoek aan de tuin hoger entreegeld wordt geheven. De ticketprijs verschilt niet van de ticketprijs met een geopende tuin.

Standpunt bezwaarschriftencommissie

De bezwaarschriftencommissie merkt op dat onder de bestemming Gemengd-1 ook woningen worden begrepen, welke recht hebben op een stille zijde. Nu de Herengracht gelegen is in de drukke binnenstad mag het college zwaarder tillen aan het belang bij een stille zijde van bewoners zoals bij de bezwaarmaker / omwonende..

Contrair advies

De gronden met de bestemming 'Gemengd-1' zijn onder meer bestemd voor wonen, kantoren, voorzieningen, detailhandel, kinderdagopvang, bedrijven enz. Bij de totstandkoming van het bestemmingsplan is enige overlast van bepaalde functies door de planwetgever ingecalculeerd en aanvaardbaar geacht. Zo ook de functies binnen de bestemming 'Gemengd-1' en aansluitende tuinbestemmingen. Wat niet aanvaardbaar wordt geacht, is expliciet niet toegestaan, zoals in dit geval bedrijfsmatig gebruik van de tuinen. Bedrijfsmatig gebruik wordt niet toegestaan om onder meer een goed woon- en leefklimaat in en rondom de binnentuinen mogelijk te houden.

De bezwaarschriftencommissie wekt de suggestie dat alhier een belangenafweging mogelijk is waarbij het belang bij een stille zijde van bewoners zwaarder dient te wegen dan het ingevolge de planregels, toegestaan gebruik. Dit kan gezien het voorgaande niet het geval zijn. De last onder dwangsom geeft bovendien aan de hand van relevante planregels, de notitie en de jurisprudentie duidelijk de grens aan wat wel en wat niet is toegestaan. Ten overvloede moet worden opgemerkt dat het Grachtenmuseum op haar websitepagina van de 'stiltetuin' gedragsregels geformuleerd.

Ad.3 Is inbreuk op het recht van eigendom geoorloofd op grond van het bestuursrecht en is het gebruik van Krans voor privé doeleinden geoorloofd?

Standpunt bezwaarschriftencommissie

De bezwaarschriftencommissie ziet in het voorgesteld gebruik voor wat betreft het terras van het museum voor privé doeleinden, veel haken en ogen. Het voorstel is, aldus de bezwaarschriftencommissie, op essentiële punten onvoldoende onderbouwd om het privégebruik door Krans te kunnen toelaten zonder in strijd te komen met de planregels. Wij zijn dan ook van mening dat het college het gebruik conform het voorstel gezien genoemde onduidelijkheden niet zondermeer had kunnen toestaan.

Contrair advies

De last onder dwangsom is aan het Grachtenmuseum opgelegd onder een aantal voorwaarden met betrekking tot het privégebruik door de heer Krans, zodat dit gebruik de juridisch-ruimtelijke toets kan doorstaan, handhaafbaar is en een goed woon- en leefklimaat voor de omwonenden kan waarborgen. Met het stellen van een aantal voorwaarden met betrekking tot dit gebruik hebben wij het voorstel van het Grachtenmuseum mogelijk gemaakt en is er duidelijkheid wanneer er sprake is van privégebruik en wanneer van bedrijfsmatig gebruik. Tevens is hiermee een grens gesteld tot wanneer er in onze ogen sprake is van privégebruik. Dit gebruik betreft alleen de tuin. Dat houdt in dat het museum ten tijde van dit gebruik gesloten moet blijven. Consumpties, toiletgebruik en dergelijke dienen ook dan vanuit de woning dan wel in de woning van de heer Krans plaats te vinden.

Door het stellen van de voorwaarden aan dit privégebruik wordt eventuele misbruik van dit gebruik tevens voorkomen. Gemeend wordt dan ook dat met deze voorwaarden dit gebruik in de tuin plaats kan vinden en niet in strijd is met de planregels. Het college is gerechtigd om het Grachtenmuseum als gebruiker van het pand voorwaarden op te leggen. Het Grachtenmuseum is, als gebruiker van het pand, immers verantwoordelijk voor het totale gebruik van het pand. Deze verantwoordelijkheid eindigt niet bij de sluitingstijden van het museum.

Ad.4 Wie is verantwoordelijk voor het gebruik van de tuin van het museum indien dit geschied buiten openingstijden (door de heer Krans)?

Standpunt bezwaarschriftencommissie:

Met het college is de bezwaarschriftencommissie van oordeel dat de het Grachtenmuseum als gebruiker van het pand verantwoordelijk is voor het doen en laten van de eigenaar. Niet alleen tijdens de openingstijden van het museum blijft het museum verantwoordelijk voor het gebruik door de eigenaar. Derhalve kan het college het museum aansprakelijk houden voor het doen en laten van Krans in de tuin en het gebouw van het museum mocht zij menen dit ondanks bovenstaande alsnog te willen faciliteren.

Contrair advies

Dit advies van de bezwaarschriftencommissie wordt overgenomen.

Advies, afstemming en Participatie

n.v.t.

Financiële onderbouwing

Overige toelichting

n.v.t.

Conclusie

De genoemde beslispunten in de voordracht hebben geen financiële consequenties.

Communicatie

Binnen de gemeente

Opnemen in de te publiceren besluitenlijst

Buiten de gemeente

De directeur van het Juridisch Bureau maakt de door het dagelijks bestuur genomen beslissing op bezwaar bekend.

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2025-006924	VERTROUWELIJK - 2024 08 13 aanvullende gronden Grachtenmuseum.pdf (pdf)
AD2025-006925	VERTROUWELIJK - 2024 09 25 aanvullend gronden bezwaarmaker met bijlage 1 tm 4 (en usb stick per post).pdf (pdf)
AD2025-006926	VERTROUWELIJK - 2024 11 04 JB advies Herengracht 386.pdf (pdf)
AD2025-006927	VERTROUWELIJK - 2024 12 04 contraire advies.pdf (pdf)
AD2025-006928	Voordracht (pdf)

Uitslag

A Akkoord